

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.014.05.2020

Pan
prof. dr hab. Andrzej Tykarski
Rektor Uniwersytetu Medycznego
im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Collegium Maius
ul. Fredry 10, 61-701 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/077 Uznawanie kwalifikacji zawodowych cudzoziemców spoza Unii Europejskiej

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Collegium Maius ul. Fredry 10, 61-701 Poznań, dalej: UM albo Uniwersytet
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Andrzej Tykarski, Rektor Uniwersytetu, od 3 marca 2016 r., dalej: Rektor
Zakres przedmiotowy kontroli	Uznawanie kwalifikacji zawodowych cudzoziemców spoza Unii Europejskiej
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do 30 września 2020 r.) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Tomasz Juskiewicz, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/103/2020 z 5 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej także kontrolowany okres albo badany okres.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2017-2020 (do 30 września 2020 r.) na Uniwersytecie rzetelnie przeprowadzano postępowania nostryfikacyjne. Wnioskodawcy, w ramach każdego z czterech kontrolowanych wydziałów UM, byli traktowani jednakowo, a obowiązujące w postępowaniu terminy nie były naruszane.

Do 3 kwietnia 2019 r. na Uniwersytecie nie przyjęto jednak regulacji wewnętrznych, które kompleksowo i transparentnie odnosiłyby się do kwestii prowadzenia postępowań nostryfikacyjnych. Na poszczególnych wydziałach stosowano wprost przepisy powszechnie obowiązujące lub zróżnicowane procedury wewnętrzne, a po ww. dacie nie wszystkie z tych procedur uchylono, pomimo takiego obowiązku. W przedmiocie postępowań nostryfikacyjnych, nie w pełni rzetelnie dostosowano treść regulaminów organizacyjnych UM oraz czterech kontrolowanych wydziałów, a także zakresów obowiązków większości pracowników tych wydziałów, do wskazań zawartych w standardach kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych. Po 1 października 2018 r. nie ustalono warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie ww. postępowania. Na dwóch wydziałach wystąpiły ponadto przypadki pobierania nienależnych opłat za przeprowadzenie egzaminów związanych ze stwierdzonymi różnicami w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie trwania studiów, co wynikało z niedostosowania regulacji wewnętrznych do przepisów rozporządzeń wykonawczych. Tylko część z tych opłat zwrócono.

Regulacje dotyczące procedur nostryfikacji były natomiast dostępne przez cały rok, w języku polskim, na stronach internetowych ww. czterech wydziałów Uniwersytetu, a informacje w tym zakresie można było uzyskać także od pracowników dziekanatów, co sprzyjało przełamywaniu ewentualnych barier komunikacyjnych.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017-2020 (do 31 sierpnia 2020 r.) w czterech jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu prowadzono postępowania o nostryfikację dyplomu, tj. na: Wydziale Lekarskim (do 1 października 2019 r. Wydział Lekarski I; dalej: WL), Wydziale Medycznym (do 1 października 2019 r. Wydział Lekarski II; dalej: WM), Wydziale Farmaceutycznym (dalej: WF), Wydziale Nauk o Zdrowiu (dalej: WNoZ). Do ww. jednostek w tym okresie wpłynęły łącznie 92⁴ wnioski w tym przedmiocie, odpowiednio: 64, 10⁵, 8 i 10⁶.

Na dzień 31 sierpnia 2020 r.:

- na WL: 16 postępowań zakończono pozytywnie, tj. wydaniem zaświadczenia o uznaniu dyplomu za równoważny; 34 zakończono negatywnie, tj. odmową uznania dyplomu; trzy wnioski pozostawiono bez rozpoznania; sześć zostało wycofanych, a pięć postępowań było w toku.
- na WM: pięć postępowań zakończono pozytywnie, a pięć negatywnie,
- na WF: cztery postępowania zakończone pozytywnie, a cztery były w toku,
- na WNoZ: jedno postępowanie zakończyło się pozytywnie, w sześciu wycofano wnioski; a trzy postępowania były w toku.

Wnioskodawcy byli narodowości: ukraińskiej (51⁷), polskiej (12⁸), białoruskiej (10⁹), izraelskiej (trzech), rosyjskiej (dwóch) oraz po jednym: tunezyjskiej, brazylijskiej, kazachskiej, filipińskiej i amerykańskiej, uzbeckiej, turkmeńskiej,
(akta kontroli str. 664-667, 698-701, 713, 745, 758-759, 884-885)

2. W statucie Uniwersytetu, przyjętym uchwałą Senatu UM (dalej: Senat) z 29 lutego 2012 r., nie uregulowano kwestii postępowań nostryfikacyjnych. Na skutek zmiany dokonanej uchwałą Senatu z 22 marca 2017 r., przyznano mu kompetencję do określania organizacji potwierdzania efektów uczenia się, w tym: zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się; sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikującej efekty uczenia się. W nowym statucie, z 20 marca 2019 r., przyjęto ponadto, że do zadań wydziałów należało prowadzenie postępowań nostryfikacyjnych w zakresie wskazanym przez rektora, na podstawie udzielonych przez niego dziekanom upoważnień.

(akta kontroli str. 4-298)

W regulaminie organizacyjnym Uniwersytetu, ustalonym zarządzeniem Rektora z 8 września 2016 r., ujęto postanowienia dotyczące prowadzenia postępowań w sprawie nostryfikacji stopni i tytułów naukowych odnoszące się wyłącznie do Wydziału Lekarskiego II (WM), tj. z pominięciem pozostałych wydziałów UM¹⁰. Kolejne zmiany regulaminu¹¹ nie dotyczyły tej kwestii, przy czym 17 września 2020 r.¹² do zadań Prorektora ds. Dydaktyki dodano nadzór nad procedurą nostryfikacji dyplomów.

(akta kontroli str. 299-625)

⁴ Niektóre osoby składały więcej niż jeden wniosek.

⁵ Wszystkie dotyczyły kierunku Stomatologia.

⁶ Po dwa dotyczyły kierunków Zdrowie Publiczne oraz Fizjoterapia, natomiast sześć kierunku Pielęgniarstwo.

⁷ W tym pięciu z Kartą Polaka.

⁸ W tym jeden z podwójnym obywatelstwem polsko-amerykańskim.

⁹ W tym dwóch z Kartą Polaka.

¹⁰ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

¹¹ Uchwały Senatu nr 85/16, 16/17 i 67/19.

¹² Uchwała Senatu nr 103/20.

W zarządzeniu Rektora z 3 kwietnia 2019 r.¹³ wskazano, że wnioski o uznanie dyplomu powinny być kierowane do Rektora, za pośrednictwem Biura Rektora; następnie Rektor kierował wnioski do dziekanów poszczególnych wydziałów w celu ich oceny formalnej. Z kolei, w świetle treści zarządzenia Rektora z 14 października 2019 r.¹⁴, przedmiotowe wnioski należało kierować do Rektora za pośrednictwem dziekanatów poszczególnych wydziałów zapewniających obsługę administracyjną oraz weryfikację wniosków pod względem formalnym. Obsługę merytoryczną wniosków prowadziły wydziałowe komisje weryfikacyjne, których członków powoływano spośród kadry dydaktycznej wydziału. Ich skład zmieniał się w okresie objętym kontrolą, liczyły od trzech do 10 członków.

(akta kontroli str. 630-638)

Kwestia obsługi administracyjnej oraz weryfikacji wniosków pod względem formalnym była różnie zorganizowana na poszczególnych wydziałach, przy czym nie było to uregulowane w regulaminach tych wydziałów oraz – z jednym wyjątkiem – wprost w zakresach czynności pracowników¹⁵. Jak wyjaśnili dziekani:

- WL oraz WM, w obu przypadkach zajmował się tym jeden pracownik, przy czym osoby te dwukrotnie zmieniały się na przestrzeni okresu objętego kontrolą;
- WF, w odniesieniu do kierunku Farmacja, był to jeden, ten sam pracownik w całym okresie objętym kontrolą, który realizował te zadania w ramach prac zleconych, ramowo wskazanych w zakresie czynności; natomiast w odniesieniu do kierunku Analityka medyczna, od 1 października 2019 r. zadania te wprost wskazano w zakresie czynności;
- WNoZ, zajmował się tym jeden, ten sam pracownik w całym okresie objętym kontrolą, który realizował te zadania w ramach prac zleconych ramowo wskazanych w zakresie czynności.

(akta kontroli str. 626-644, 800-883)

3. Zarządzenie nr 13/19, miało zastąpić i ujednolicić obowiązujące wcześniej na poszczególnych wydziałach procedury i regulacje, dotyczące m.in. nostryfikacji dyplomów. Zobowiązano dziekanów do podjęcia działań zmierzających do uchylecia wcześniejszych uchwał rad wydziałów w tym zakresie. W ww. zarządzeniu przyjęto m.in., że wnioski kieruje się do Rektora i wraz z wymaganymi załącznikami składa się w jego biurze. Rektor miał wyznaczać dziekana odpowiedzialnego za przeprowadzenie wnioskowanego postępowania, zgodnie z kierunkiem studiów, a dziekan, po dokonaniu oceny formalnej wniosku i wniesieniu przez wnioskodawcę opłaty, przekazywać wniosek wydziałowej komisji weryfikacyjnej (dalej: WKW). Komisja ta miała m.in. dokonać oceny merytorycznej wniosku, wezwać kandydata do ewentualnego uzupełnienia dokumentów, a w przypadku stwierdzenia różnic w: programie studiów, efektach uczenia się lub czasie trwania studiów, ustalić sposób i termin złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Po zakończeniu postępowania, WKW miała przedstawić dziekanowi wynik postępowania z wnioskiem o uznanie albo odmowę uznania dyplomu. Dziekan, działając z upoważnienia Rektora, miał wystawić zaświadczenie o uznaniu dyplomu za równoważny. W zarządzeniu nie uregulowano m.in. kwestii postępowania dziekana z wnioskiem WKW o odmowę uznania dyplomu. Rektor wskazał, że przepisy nie wymagają od uczelni takiej regulacji, a w niniejszych przypadkach uczelnia wydaje osobie zainteresowanej pisemne uzasadnienie odmowy.

¹³ W sprawie ustalenia wysokości opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego oraz postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie na Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz „Procedury przeprowadzania nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie” (dalej: zarządzenie nr 13/19).

¹⁴ Nr 80/19.

¹⁵ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Zarządzeniem Rektora z 14 października 2019 r.¹⁶ zmieniono sposób składania wniosków ustalając, że kieruje się je do Rektora za pośrednictwem właściwego dla danego kierunku studiów dziekanatu. W kolejnym zarządzeniu Rektora z 14 kwietnia 2020 r.¹⁷ doprecyzowano te właściwości.

(akta kontroli str. 630-638, 816-883)

3.1. Na WL, przed wejściem w życie ww. zarządzenia nr 13/19, obowiązywała uchwała rady tego wydziału z 9 marca 2016 r.¹⁸ W uchwale tej przewidziano m.in. że:

- postępowanie nostryfikacyjne przeprowadzała rada WL (dalej: RWL), powołano też Wydziałową Komisję ds. Nostryfikacji Dyplomów (dalej: komisja nostryfikacyjna), upoważnioną do m.in.: weryfikacji wniosku oraz złożonych dokumentów; wzywania do uzupełniania braków formalnych; dokonania oceny wykształcenia uzyskanego za granicą przez wnioskodawcę i przedstawiania tej oceny RWL; przedstawiania projektu uchwały w przedmiocie uznania lub odmowy uznania dyplomu za równoważny, bądź stwierdzenia różnic w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie trwania studiów i zobowiązania wnioskodawcy do przystąpienia do egzaminu albo egzaminów sprawdzających oraz do określenia ich warunków i terminów; wyznaczania w każdym roku akademickim terminu składania wniosków o przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego.

- w przypadku niestwierdzenia przez komisję nostryfikacyjną różnic w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie studiów, RWL, na wniosek przewodniczącego komisji nostryfikacyjnej, podejmowała uchwałę w sprawie uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym.

- w przypadku stwierdzenia przez komisję nostryfikacyjną ww. różnic, RWL, na wniosek przewodniczącego komisji nostryfikacyjnej, podejmowała uchwałę o konieczności uzupełnienia przez wnioskodawcę brakujących egzaminów, wskazując warunki i termin przeprowadzania egzaminu (czas trwania, sposób przeprowadzenia, próg zdawalności), zakres materiału, skład komisji egzaminacyjnej.

- egzaminy były przeprowadzane w języku polskim, na platformie OLAT, zgodnie z regulaminem egzaminów testowych, a ich wyniki przekazywane były komisji nostryfikacyjnej, przygotowującej projekt uchwały dla RWL, która podejmowała uchwałę w sprawie wyników egzaminów, uznania lub odmowy uznania dyplomu za równoważny oraz zakończenia postępowania nostryfikacyjnego.

(akta kontroli str. 639-644, 653-661)

Ww. uchwała określała także zakres składanych przez wnioskodawcę dokumentów: wniosek w języku polskim zawierający dane wymagane rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 19 sierpnia 2015 r.¹⁹, oryginał dyplomu uzyskanego za granicą (do wglądu); suplement do dyplomu²⁰, wykaz zaliczonych przedmiotów i ocen, indeks lub inny dokument pozwalający ocenić przebieg studiów i efekty kształcenia oraz czas trwania studiów (w przypadku braku ww. dokumentów – zaświadczenie wypełnione przez uczelnię wydającą dyplom). W uchwale z 8 marca

¹⁶ Nr 80/19.

¹⁷ Nr 34/20.

¹⁸ Nr 89/2015-2016, w sprawie zasad przeprowadzania nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą na kierunku lekarskim.

¹⁹ W sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów wyższych na określonym poziomie kształcenia (Dz.U. z 1467, dalej: rozporządzenie z 2015 r.).

²⁰ Stanowi załącznik lub notę objaśniającą do dyplomu wydawanego przez uczelnię. Zawiera informacje niezbędne do określenia poziomu i charakteru odbytych przez studenta studiów czyli: pełną nazwę dyplomu, charakterystykę zrealizowanego programu studiów, rejestr indywidualnych osiągnięć studenta, ogólną charakterystykę systemu szkolnictwa wyższego w kraju wydania dyplomu.

2017 r.²¹ uszczegółowiono te kwestie: dokumenty, złożone w postępowaniu, po jego zakończeniu nie podlegały zwrotowi; dla egzaminu uzupełniającego różnice programowe nie przewidywano trybu poprawkowego; w przypadku niezdania ww. egzaminu możliwe było ponowne ubieganie się o nostryfikację dyplomu po złożeniu nowego wniosku wraz z kompletem dokumentów i wniesieniu stosownej opłaty. Kolejna zmiana, dokonana uchwałą z 18 września 2018 r.²² dotyczyła postanowień o kosztach egzaminu i postępowania nostryfikacyjnego (o czym szerzej w pkt. 8 niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 653-661)

Po wejściu w życie zarządzenia nr 13/19 nie podjęto działań w celu uchylecia ww. regulacji wydziałowych²³.

(akta kontroli str. 630-638, 800-815)

3.2. Na WM przed zarządzeniem nr 13/19 nie obowiązywały uregulowania dotyczące przebiegu postępowania nostryfikacyjnego oraz zakresu prac komisji ds. nostryfikacji dyplomów lekarza dentystry. W okresie tym funkcjonował natomiast Regulamin egzaminu nostryfikacyjnego²⁴, w którym wskazano, że w przypadku stwierdzenia różnic programowych, kandydat zobowiązany był zdać egzamin nostryfikacyjny, który odbywał się na podstawie uchwały RWM i zgodnie z warunkami w niej zawartymi. Dziekan WM wskazała, że egzamin był przygotowywany, przeprowadzany, sprawdzany i oceniany przez członków wydziałowej komisji nostryfikacyjnej. Był przeprowadzany w języku polskim, w formie testu składającego się ze 100 pytań z przypisanymi pięcioma wariantami odpowiedzi, z pośród których tylko jedna była prawidłowa. Wyniki egzaminu przekazywane były RWM, która podejmowała uchwałę w sprawie uznania lub odmowy uznania dyplomu za równoważny.

(akta kontroli str. 682-684, 816-883)

RWM 26 czerwca 2019 r.²⁵, tj. po wejściu w życie zarządzenia nr 13/19, zatwierdziła wydziałowy „Regulamin egzaminu nostryfikacyjnego”, w którym przyjęto m.in., że w przypadku stwierdzenia różnic programowych, kandydat zobowiązany jest zdać egzamin nostryfikacyjny, odbywający się raz w roku. Uchwałą RWM z 11 marca 2020 r.²⁶ zmieniono ww. regulamin, m.in. poprzez wykreślenie regulacji dotyczących opłaty za egzamin²⁷ oraz wskazanie, że niezgłoszenie się na egzamin jest równoznaczne z cofnięciem wniosku nostryfikacyjnego.

(akta kontroli str. 685-692, 816-883)

3.3. Na WF, 11 stycznia 2017 r. RWF podjęła uchwałę²⁸, którą wprowadzono procedurę postępowania z wnioskami o nostryfikację dyplomu. Rozwiązania przyjęte w tej uchwale były, co do zasady, analogiczne do rozwiązań zawartych w ww. uchwale RWM z 9 marca 2016 r., przy czym w przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów, efektach kształcenia i czasie trwania studiów, RWF podejmowała uchwałę o konieczności m.in. odbycia sześciomiesięcznej praktyki zawodowej.

²¹ Nr 140.2016-2017.

²² Nr 393/2017-2018.

²³ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

²⁴ Brak w jego treści wskazania daty oraz podstawy przyjęcia.

²⁵ Uchwała Nr 64/06/2019.

²⁶ Nr 15/3/2020.

²⁷ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

²⁸ Nr 67, w sprawie zasad przeprowadzania postępowania nostryfikacyjnego dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą na kierunku Farmacja.

Po wejściu w życie zarządzenia nr 13/19 nie podjęto działań w celu uchylecia ww. regulacji wydziałowej²⁹.

(akta kontroli str. 630-638, 727-734, 816-883)

W uchwale RWF z 23 października 2019 r.³⁰ odwołano się do zarządzenia nr 13/19, w znacznej części powielając przyjęte tam rozwiązania. Uszczegółowiono m.in. następujące kwestie: w załącznikach ustalono wzór wniosku oraz ankietę osobową wnioskodawcy; wskazano dokumenty składane przez wnioskodawcę; sposób potwierdzania dokumentów; kwestię tłumaczenia (szerzej opisaną w pkt. 5 niniejszego wystąpienia); termin na wniesienie opłaty za postępowanie nostryfikacyjne (nie krótszy niż 14 dni); zasady przeprowadzania egzaminów uzupełniających; terminy obowiązujące w postępowaniu (szerzej opisane w pkt. 7 niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 735-741)

W uchwale przyjęto, że wnioski o przeprowadzenia postępowania nostryfikacyjnego składa się w Biurze Rektora, co było niezgodne ze zmienioną 14 października 2019 r. treścią ww. zarządzenia nr 13/19³¹.

(akta kontroli str. 630-638, 735-741)

3.4. Na WNoZ nie obowiązywały dodatkowe uregulowania wewnętrzne dotyczące postępowania nostryfikacyjnego, działano na podstawie przepisów rozporządzenia z 2015 r. a następnie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie³².

(akta kontroli str. 816-883)

Dziekan WNoZ wskazał, że w związku z brakiem regulacji wcześniejszych niż zarządzenie nr 13/19, nie było konieczności ich uchylania.

(akta kontroli str. 816-883)

3.5. Regulacje dotyczące procedury nostryfikacji były dostępne w języku polskim, na stronach internetowych ww. czterech wydziałów, a informacje w tym zakresie – jak wyjaśnili dziekani tych wydziałów – można było uzyskać także poprzez bezpośredni kontakt z pracownikami dziekanatów: osobisty, telefoniczny lub mailowy.

(akta kontroli str. 816-883)

4. W zarządzeniu nr 13/19 nie ujęto regulacji dotyczących dokumentów składanych wraz z wnioskiem o nostryfikację dyplomu.

(akta kontroli str. 630-638)

4.1. Na WL, w uchwale RWL z 9 marca 2016 r.³³ przyjęto, że: oryginał dyplomu uzyskanego za granicą okazywany jest do wglądu, co wpisywało się w treść § 2 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia z 2015 r. W przypadku braku możliwości przedstawienia suplementu do dyplomu, wykazu zaliczonych przedmiotów i ocen, indeksu lub innego dokumentu dokumentów pozwalających ocenić przebieg studiów i efekty kształcenia oraz czas trwania studiów – tj. dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 3 pkt 2 ww. rozporządzenia – osoba ubiegająca się o nostryfikację zobowiązana

²⁹ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

³⁰ Nr 2/A, w sprawie zatwierdzenia Regulaminu postępowania nostryfikacyjnego dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie na kierunkach Farmacja i Analityka medyczna.

³¹ Dokonaną zarządzeniem nr 80/19, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

³² Dz.U. poz. 1881, dalej: rozporządzenie z 2018 r..

³³ Nr 89/2015-2016.

była złożyć zaświadczenie wypełnione przez uczelnię wydającą dyplom, według załącznika do uchwały.

(akta kontroli str. 653-658)

4.2. Na WM, obowiązujące w okresie objętym kontrolą trzy kolejne uchwały RWM z: nieznanego dnia maja 2013 r., 26 czerwca 2019 r. oraz 11 marca 2020 r.³⁴, dotyczące „Regulaminu egzaminu nostryfikacyjnego” nie odnosiły się do kwestii wymaganej wraz z wnioskiem dokumentacji.

(akta kontroli str. 682-692)

4.3. Na WF, w uchwale RWF z 11 stycznia 2017 r.³⁵ dotyczącej kierunku Farmacja ujęto wymóg przedłożenia „innych” dokumentów, w rozumieniu § 2 ust. 3 pkt 2 in fine rozporządzenia z 2015 r. Były to m.in.: ankieta osobowa; streszczenie pracy magisterskiej w języku polskim lub angielskim³⁶; oryginał tej pracy do wglądu; legalizacja dyplomu magistra farmacji/klauzula apostille³⁷; arkusze ocen; inne niż suplement dyplomu dokumenty stwierdzające przebieg studiów; zaświadczenie o odbyciu praktyk zawodowych, wraz z podaniem czasu ich trwania oraz miejsca ich odbywania, jeżeli stanowiły integralną część programu studiów oraz ich zakres programowy; treści programowe określonych przedmiotów³⁸, przetłumaczone na język polski i potwierdzone przez właściwe jednostki odpowiedzialne za dany przedmiot lub przez dziekana właściwego wydziału uczelni macierzystej, w przypadku braku odpowiednika ww. przedmiotów należało wskazać, w jaki sposób wymagane treści programowe były realizowane.

(akta kontroli str. 727-734)

Analiza dokumentacji wszystkich (czterech) postępowań nostryfikacyjnych zakończonych w okresie objętym kontrolą, wykazała przypadki pozyskiwania także innych dokumentów, niezbędnych do dokonania oceny merytorycznej (np. całej pracy magisterskiej) oraz oświadczeń, że dyplom, o którego uznanie wnioskodawca się ubiega, nie stanowił przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego przeprowadzanego przez inny wydział farmaceutyczny w Polsce.

(akta kontroli str. 746-749)

Dziekan WF wyjaśnił, że wymóg składania ww. oświadczeń wynikał z procedury przedstawionej na spotkaniu przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia – Wydziału Uznawania Kwalifikacji w Zawodach Medycznych z przedstawicielami uczelni medycznych, które miało miejsce 16 września 2010 r. Dodał, że do WF nie wpłynęły wnioski, które były wcześniej procedowane na innej uczelni, nie miała również miejsca odmowa wszczęcia procedury nostryfikacyjnej, a ponadto wnioski wszystkich kandydatów³⁹ rozpatrzono pozytywnie. W zamierzeniu, składanie ww. oświadczenia miało służyć zwiększeniu wiarygodności kandydata.

(akta kontroli str. 816-883)

³⁴ O numerach odpowiednio: 51/05/2013, 64/06/2019, 15/03/2020.

³⁵ Nr 67.

³⁶ Z następującymi elementami: autor, tytuł pracy, promotor/opiekun naukowy, wstęp, cel, metodyka, wyniki i ich omówienie, wnioski, pełen spis literatury zgodny z vancouverskim systemem cytowania (sposób podawania odwołań w pracach naukowych, popularny w naukach przyrodniczych, jednym z dwóch systemów odwołań stosowanych w medycynie).

³⁷ Poświadczenie dokumentu sporządzonego w jednym państwie umożliwiające legalne użycie go w innym państwie, wydawane jest przez właściwy organ państwa, z którego dokument pochodzi. Ma formę adnotacji dokonywanej na dokumencie lub odrębnego dokumentu.

³⁸ Biofarmacja, bromatologia, chemia leków, farmacja praktyczna, farmakoekonomika, farmakognozja, farmakokinetyka, farmakologia i farmakodynamika, opieka farmaceutyczna, synteza i technologia środków leczniczych, technologia postaci leku, toksykologia.

³⁹ Tj. czterech, kolejne cztery postępowania były w toku.

W uchwale RWF z 23 października 2019 r.⁴⁰ dotyczącej kierunków Farmacja oraz Analityka medyczna, zawarto postanowienia co do zasady analogiczne do tych przyjętych w ww. uchwale z 11 stycznia 2017 r., przy czym zmodyfikowano m.in. katalog przedmiotów jakich treść programową należało przedstawić.

(akta kontroli str. 735-741)

4.4. Na WNoZ, w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały regulacje wewnętrzne w niniejszym zakresie.

(akta kontroli str. 754, 816-883)

5. Zarządzenie nr 13/19 nie odnosiło się do kwestii tłumaczenia na język polski dokumentów załączanych do wniosku o nostryfikację dyplomu. W okresie objętym kontrolą obowiązujące na ww. wydziałach UM regulacje wewnętrzne nie naruszały przepisów § 2 ust. 4 rozporządzenia z 2015 r.⁴¹ oraz § 4 rozporządzenia z 2018 r.⁴² Analiza dokumentacji prowadzonych postępowań nostryfikacyjnych⁴³ wykazała, że w przedmiotowym zakresie przestrzegano przepisów ww. rozporządzeń oraz regulacji wewnętrznych. W przypadku negatywnego zakończenia postępowania, osoba składająca wniosek po raz kolejny, uzyskiwała akceptację dla wykorzystania złożonej wcześniej dokumentacji, co motywowano kosztami i trudnościami w ponownym kompletowaniu oryginalnej dokumentacji i jej tłumaczeniu. Nie stwierdzono niejednolitego traktowania poszczególnych wnioskodawców w tym zakresie.

(akta kontroli str. 630-638, 653-658, 670-681, 682-692, 714-717, 727-741, 746-749, 754, 760-794)

6. W zarządzeniu nr 13/19 przyjęto, że dziekani dokonują formalnej oceny wniosków, natomiast wydziałowe komisje weryfikacyjne ich oceny merytorycznej. Komisja ta następnie – co wpisywało się w treść § 5 ust. 2 i 3 rozporządzenia z 2018 r. – w przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów, efektach uczenia się lub czasie trwania studiów, miała ustalać sposób i termin złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Na WF obowiązywała również uchwała RWF z 23 października 2019 r.⁴⁴ powielająca postanowienia ww. regulacji.

(akta kontroli str. 630-638, 735-741)

Przed wejściem w życie zarządzenia nr 13/19, na WL i WF obowiązywały uchwały RWL i RWF odpowiednio z 9 marca 2016 r. i 11 stycznia 2017 r.⁴⁵, których postanowienia wpisywały się w treść § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia z 2015 r. Przedmiotowego porównania dokonywały wydziałowe komisje nostryfikacyjne, a wydaną w tym zakresie ocenę przedstawiały radom wydziałów, które podejmowały stosowne uchwały, w tym o konieczności uzupełnienia brakujących egzaminów lub praktyki. Na pozostałych dwóch wydziałach, tj. WM i WNoZ, w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały regulacje wewnętrzne w niniejszym zakresie.

⁴⁰ Nr 2/A.

⁴¹ Rada nostryfikująca może zażądać tłumaczenia na język polski dokumentów, o których mowa w ust. 3, sporządzonego przez tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości albo sporządzonego lub poświadczonego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

⁴² Uczelnia nostryfikująca może, po przeprowadzeniu oceny formalnej wniosku, zażądać od wnioskodawcy przedłożenia tłumaczenia zwykłego na język polski dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1-3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach uczelnia nostryfikująca może zażądać od wnioskodawcy przedłożenia tłumaczenia na język polski dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 2, sporządzonego i poświadczonego przez tłumacza przysięgłego albo sporządzonego przez zagranicznego tłumacza i poświadczonego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

⁴³ Analiza objęła: WL – 16 postępowań; WM – 10 postępowań (wszystkie zakończone); WF – cztery postępowania (wszystkie zakończone); WNoZ – jedyne zakończone postępowanie.

⁴⁴ Nr 2/A.

⁴⁵ Odpowiednio nr 89/2015-2016 oraz 67.

6.1. Dziekan WL wyjaśnił, że podstawę dla porównania programów studiów, efektów kształcenia i czasu trwania studiów stanowił program i harmonogram studiów na kierunku lekarskim UM. Nostryfikanci byli zobowiązani przedstawić wykaz przedmiotów, liczbę godzin danego przedmiotu oraz sposób weryfikacji wiedzy (zaliczenie albo egzamin). Zgodnie z wymogami stawianymi studentom Uniwersytetu, za obowiązkową przyjęto również znajomość języka angielskiego na poziomie B2 potwierdzoną certyfikatem lub pozytywnym wynikiem egzaminu na uczelni macierzystej - w innym przypadku, zachodziła konieczność wyrównania tej różnicy programowej. Przyjęto również, że realizowany na UM przedmiot „medycyna sądowa i prawo medyczne” istotnie różnił się od analogicznego przedmiotu realizowanego na uczelniach zagranicznych i w ramach wyrównywania różnic programowych wprowadzono obligatoryjny dla wszystkich nostryfikantów egzamin z ww. przedmiotu, z tym że w zakresie obejmującym jedynie polskie prawo medyczne. Ponadto nostryfikanci mogli zostać wezwani do uzupełnienia różnic programowych dotyczących przedmiotów, które obejmował program studiów Uniwersytetu, a nie stwierdzono ich w programie macierzystej uczelni lub jeżeli liczba godzin albo sposób weryfikacji wiedzy istotnie różniły się od obowiązujących na kierunku lekarskim UM. Dziekan dodał, że decyzję o tym, w jakim zakresie nostryfikant zostanie zobowiązany do uzupełnienia różnic podejmowano kolegialnie, po wcześniejszej szczegółowej analizie ilościowej i jakościowej programów nauczania.

Po powołaniu WKW w październiku 2019 r., na pierwszym jej posiedzeniu przyjęto wewnętrzny regulamin określający warunki uznania różnic programowych, formułując następujące zasady:

- a) przypadki, gdy konieczne było uzupełnienie różnic:
 - przedmiot nie był realizowany w macierzystej uczelni, a na UM był zaliczany w drodze egzaminu;
 - liczba godzin przedmiotu zaliczanego na macierzystej uczelni w drodze egzaminu była co najmniej dwukrotnie mniejsza od liczby godzin obowiązującej w UM;
- b) w przypadku przedmiotu, z którego wiedza na UM była weryfikowana egzaminem, a w macierzystej uczelni zaliczeniem, przy czym gdy liczba godzin danego przedmiotu była co najmniej dwukrotnie wyższa od liczby godzin obowiązującej na UM, WKW odstępowała od wezwania do egzaminu wyrównującego różnice;
- c) utrzymano obligatoryjny charakter znajomości języka angielskiego i prawa medycznego;
- d) różnice programowe były omawiane przez komisję, a następnie kolegialnie, w drodze głosowania, podejmowano decyzję o zobowiązaniu do zdania egzaminów z przedmiotów w celu wyrównania różnic programowych;
- e) pozytywny wynik egzaminu wyrównującego różnice programowe oznaczał wyrównanie tych różnic i był uznawany przez komisję również w ewentualnych kolejnych postępowaniach nostryfikacyjnych.

Dnia 20 lipca 2020 r. WKW podjęła uchwałę o zmianie ww. zasad, wprowadzając jednolity dla wszystkich nostryfikantów egzamin z przedmiotów: interna – 30 pytań; pediatria, chirurgia, ginekologia i położnictwo – po 20 pytań; psychiatria, diagnostyka laboratoryjna – po 15 pytań; prawo medyczne polskie – 10 pytań. Postępowania

wszczęte przed podjęciem uchwały toczyły się dotychczasowym trybem. Egzaminy przeprowadzano z wykorzystaniem platformy OLAT⁴⁶.

Dziekan WL wyjaśnił, że pytania egzaminacyjne pochodziły z puli pytań egzaminacyjnych wykorzystywanych w trakcie egzaminów z danego przedmiotu dla kierunku lekarskiego UM, również prowadzonych w ramach platformy OLAT. Dodał, że zakres pytań nie wykraczał poza ten obowiązujący studentów kierunku lekarskiego, a pula pytań tworzona była w oparciu o podstawę programową, sylabus i rekomendowane podręczniki.

(akta kontroli str. 800-815)

6.2. Dziekan WM wyjaśnił, że komisja ds. nostryfikacji na podstawie złożonych przez kandydatów dokumentów badała różnice w programach studiów, efektach kształcenia i czasie trwania studiów w porównaniu do programu studiów na kierunku lekarsko-dentystycznym. Porównanie wykształcenia kandydata było rozpatrywane tylko w przypadku ukończenia przez niego nie mniej niż pięcioletniego programu jednolitych studiów magisterskich. Dziekan WM podkreślił, że w ocenie kwalifikacji kandydata nie porównywano różnic programowych z obszaru nauk podstawowych, z zakresu przedmiotów medycznych (medycyny) oraz nie weryfikowano posiadania zdanego egzaminu OSCE⁴⁷ obowiązującego studentów kierunku lekarsko-dentystycznego, a odnoszącego się do umiejętności praktycznych i komunikacji z pacjentem na określonym poziomie. W postępowaniu nostryfikacyjnym egzamin ten był zawsze pomijany, bez znamion weryfikacji. Pytania egzaminacyjne były konstruowane na podstawie listy podręczników dla danej specjalności stomatologicznej, obowiązującej również na LDEK⁴⁸. Lista ta była dostępna przez cały rok na stronie wydziału w zakładce „Nostryfikacje”. Dziekan WM wskazał, że pytania przygotowali lekarze stomatolodzy – specjaliści z wieloletnim doświadczeniem dydaktycznym wśród polskich i anglojęzycznych studentów CNJA⁴⁹ UM.

(akta kontroli str. 816-883)

6.3. Dziekan WF wyjaśnił, że na kierunkach farmacja oraz analityka medyczna obowiązywały standardy nauczania⁵⁰, a różnice w programach studiów były odnoszone do tych standardów. Wydziałowa komisja dokonywała porównania treści programowych przedmiotów zaliczonych przez wnioskodawcę na uczelni macierzystej z obowiązującymi na danym kierunku standardami nauczania. Dodał, że pytania egzaminacyjne opracowywali koordynatorzy przedmiotów na podstawie ram kształcenia określonych dla kierunków farmacja i analityka medyczna.

(akta kontroli str. 816-883)

6.4. Dziekan WNoZ wyjaśnił, że na podstawie złożonych przez kandydata dokumentów umożliwiających ocenę przebiegu studiów, uzyskiwanych efektów uczenia się i trwania studiów (takich jak suplement do dyplomu i wykaz zrealizowanych przedmiotów) wydziałowa komisja porównywała, czy program

⁴⁶ Darmowy, otwarty i wieloplatformowy systemem zarządzania nauczaniem, wykorzystywany jako wirtualna społecznościowa platforma edukacyjna. Aplikacja napisana i rozwijana na Uniwersytecie w Zurychu oraz przez społeczność wolontariuszy skupionych wokół projektu.

⁴⁷ Objective Structured Clinical Examination - Obiektywny Strukturyzowany Egzamin Kliniczny, przeprowadzany innowacyjną metodą symulacji medycznej, która w nowoczesny sposób w jednym czasie na kilku stacjach pozwala sprawdzać umiejętności i kwalifikacje studentów zawodów medycznych.

⁴⁸ Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Końcowy.

⁴⁹ Centrum Nauczania w Języku Angielskim.

⁵⁰ Ujęte w załącznikach do rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz.U. poz. 631, ze zm.) oraz z 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573, ze zm.).

kształcenia kandydata jest zgodny z programem kształcenia realizowanym na danym kierunku studiów. Dodał jednocześnie, że na WNoZ nie było przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów, efektach kształcenia i czasie trwania studiów kandydatów ubiegających się o nostryfikację dyplomu, więc nie było konieczności ustalania zakresu egzaminu oraz opracowywania pytań.

(akta kontroli str. 816-883)

7. Badanie dokumentacji wybranych postępowań nostryfikacyjnych nie wykazało przypadków naruszania 90-dniowego terminu na uznanie albo odmowę uznania dyplomu, liczonego od dnia złożenia wniosku spełniającego wymagania formalne tj. terminu, o którym mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r. i § 6 ust. 1 rozporządzenia z 2018 r.⁵¹ Przestrzegano również 30-dniowego terminu na zakończenie postępowania liczonego od dnia przedłożenia dokumentów potwierdzających zdanie egzaminów uzupełniających, tj. terminu o którym mowa w § 4 ust. 4 rozporządzenia z 2015 r.

(akta kontroli str. 670-681, 714-717, 746-749, 760-794)

Na WL, w latach akademickich 2016/2017-2018/2019 termin składania wniosków przypadał na ostatni tydzień października każdego roku, natomiast w roku akademickim 2019/2020 wnioski mogły być składane w ciągu całego roku. WKW procedowała je na comiesięcznych posiedzeniach. Z kolei na WF termin składania wniosków przypadał na trzeci i czwarty tydzień października oraz marca każdego roku kalendarzowego. W pozostałych dwóch wydziałach nie uregulowano tej kwestii.

(akta kontroli str. 653-658, 727-741, 800-883)

8. Zarządzeniem z 12 lutego 2019 r.⁵², Rektor ustalił wysokość opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego dla wszystkich wydziałów Uniwersytetu – na kwotę 3 205 zł. Kolejnym zarządzeniem, z 3 kwietnia 2019 r.⁵³ wprowadzono procedurę przeprowadzania nostryfikacji, nie zmieniając wysokości ww. opłaty.

Przed 12 lutego 2019 r., za wyjątkiem WNoZ, wysokość tej opłaty określały zarządzenia Rektora dotyczące poszczególnych wydziałów⁵⁴. Wysokości opłat określonych w ww. zarządzeniach Rektora nie przekraczały maksymalnych progów, o których mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r. oraz art. 327 ust. 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁵⁵.

(akta kontroli str. 626-628)

Na WNoZ w okresie objętym kontrolą nie obowiązywały w tym przedmiocie regulacje wewnętrzne, w tym uchwały RWNZ. Pierwszy wniosek o przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego (w badanym okresie) wpłynął 18 lutego 2019 r., skutkiem czego, w zakresie opłaty znalazło zastosowanie ww. zarządzenie Rektora z 12 lutego 2019 r. Dziekan WNoZ przyznał, że wysokość opłaty nie została ustalona, dodając jednocześnie, iż wynikała ona z rozporządzenia z 2015 r.

(akta kontroli str. 816-883)

NIK wskazuje, że w przepisy ww. rozporządzenia, podobnie jak przepisy obecnie obowiązującego Prawa o szkolnictwie wyższym, nie stanowią podstawy pobierania przedmiotowej opłaty, a jedynie – odpowiednio w ww. § 7 ust. 1 oraz art. 327 ust. 6 Prawa o szkolnictwie wyższym – określają jej wysokość maksymalną.

⁵¹ A także określonego w uchwałach RWF nr 67 z 11 stycznia 2017 r. i nr 2/A z 23 października 2019 r. Zarządzenie nr 13/19 nie regulowało tej kwestii.

⁵² Nr 8/19.

⁵³ Nr 13/19.

⁵⁴ WL - Nr 67/14 z 21 lipca 2014 r. i Nr 80/15 z 5 sierpnia 2015 r.; WM - Nr 80/13 z 11 grudnia 2013 r.

⁵⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm. – tj. 50% wynagrodzenia profesora.

W badanej próbie 31 postępowań, wszyscy wnioskodawcy wnieśli opłatę za postępowanie nostryfikacyjne w wyznaczonym terminie. W jednym przypadku, na wniosek nostryfikanta, opłata została zmniejszona o 50%.

(akta kontroli str. 670-681, 714-717, 746-749, 760-794)

W okresie objętym kontrolą, na Uniwersytecie nie ustalono warunków i trybu zwalniania z ww. opłaty, przy czym, od 1 października 2018 r. było to obligatoryjne⁵⁶.

(akta kontroli str. 816-883)

Na dwóch wydziałach UM przez część kontrolowanego okresu, obok opłaty za postępowanie nostryfikacyjne, pobierano nienależną opłatę za przeprowadzenie egzaminów związanych ze stwierdzonymi różnicami w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie trwania studiów⁵⁷.

(akta kontroli str. 653-658, 670-681, 682-692, 714-717)

9. Po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego na Uniwersytecie wydawano zaświadczenie o uznaniu dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych, przy czym, zgodnie ze wzorami ujętymi w załączniku nr 1 do rozporządzeń z 2015 i 2018 r., podpisywali je odpowiednio dziekani oraz rektor.

(akta kontroli str. 670-681, 714-717, 746-749, 760-794)

W przypadku odmowy uznania dyplomu za równoważny, wydawano dokument zawierający podstawę prawną rozstrzygnięcia, jego uzasadnienie, oraz pouczenie o przysługującym wnioskodawcy prawie do wniesienia odwołania.

(akta kontroli str. 670-681, 714-717, 746-749, 760-794)

10. W zarządzeniu Rektora nr 13/19 nie zawarto regulacji dotyczących możliwości odwołania się w przypadku odmowy dokonania nostryfikacji. Na WL i WF obowiązywały uchwały rad tych wydziałów z odpowiednio 9 marca 2016 r. i 11 stycznia 2017 r.⁵⁸, które zawierały treść analogiczną do treści § 5 ust. 3 rozporządzenia z 2015 r.⁵⁹, tj. że od uchwał rad nostryfikujących przysługuje odwołanie do senatu uczelni. Przyjęto ponadto, że wnosi się je w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały. Na WF, od wejścia w życie uchwały z 23 października 2019 r.⁶⁰ odwołanie od decyzji dziekana przysługiwało do rektora, także w ww. 14-dniowym terminie. Na WM i WNoZ w okresie objętym kontrolą nie obowiązywały regulacje wewnętrzne w niniejszym zakresie.

(akta kontroli str. 630-638, 653-658, 727-741)

W latach 2017-2020 (do 31 sierpnia 2020 r.) złożono łącznie pięć ww. odwołań – trzy do Senatu UM w 2017 r., dotyczące postępowań na WL oraz dwa do Rektora w 2020 r., dotyczące postępowań na WM. Senat podjął uchwały, a Rektor udzielił odwołującym się wnioskodawcom pisemnych odpowiedzi. Czterech odwołań nie uwzględniono, a jedno uwzględniono w dwóch aspektach, dokonując zwrotu części opłaty za egzamin⁶¹ oraz wszystkich złożonych na potrzeby postępowania oryginałów dokumentów.

(akta kontroli str. 664-667, 670-681, 704-717, 884-885)

⁵⁶ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁵⁷ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁵⁸ O numerach odpowiednio 89/2015-2016 i 67.

⁵⁹ Od uchwał [...] przysługuje odwołanie do senatu uczelni.

⁶⁰ Nr 2/A – tj. już po uchynieniu rozporządzenia z 2015 r. i wejściu w życie rozporządzenia z 2018 r. oraz Prawa o szkolnictwie wyższym, w których to aktach prawnych nie uregulowano kwestii przedmiotowych odwołań.

⁶¹ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

11. W latach 2017-2020 (do X), na UM nie wpłynęły żadne skargi dotyczące postępowań nostryfikacyjnych. Wykazywane przez WM dwie skargi, w świetle ich treści, były w istocie odwołaniami do Rektora od uchwał RWM o odmowie nostryfikacji dyplomu i zostały opisane w poprzednim punkcie niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 704-712)

Na Uniwersytecie, w okresie objętym kontrolą, nie obowiązywały procedury postępowania ze skargami i wnioskami.

(akta kontroli str. 816-883)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą nie w pełni rzetelnie dostosowano treść regulaminów organizacyjnych UM oraz czterech kontrolowanych wydziałów, a także zakresów obowiązków większości pracowników tych wydziałów, do wskazań zawartych w standardach kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych. W regulaminie organizacyjnym Uniwersytetu obowiązującym w okresie objętym kontrolą, ustalonym zarządzeniem Rektora z 8 września 2016 r., nie ujęto bowiem postanowień dotyczących prowadzenia postępowań nostryfikacyjnych na WL, WF i WNOZ⁶², a kolejne zmiany regulaminu⁶³ nie dotyczyły tej kwestii. Ponadto, obsługa administracyjna oraz weryfikacja wniosków pod względem formalnym⁶⁴ nie były uregulowane w regulaminach żadnego z czterech kontrolowanych wydziałów oraz – z jednym wyjątkiem – w zakresach czynności pracowników, którzy te zadania faktycznie realizowali⁶⁵.

(akta kontroli str. 299-625, 800-883)

W punkcie II.A.3. załącznika do komunikatu Ministra Finansów nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁶⁶, wskazuje się, że zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny, a aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika.

Rektor nie wyjaśnił przyczyn ww. braków, podając jednocześnie, że: „Zgodnie z zarządzeniem Rektora 80/19 wnioski kierowane są do Rektora za pośrednictwem dziekanatów prowadzących dany kierunek studiów. Komórkami organizacyjnymi prowadzącymi procedury nostryfikacyjne są wydziały, obsługę merytoryczną sprawują wydziałowe komisje weryfikacyjne. Obsługę administracyjną zapewniają dziekanaty wydziałów, a nadzór nad prawidłową realizacją i podziałem zadań w tych jednostkach sprawują kierownicy dziekanatów [...]”.

(akta kontroli str. 817)

2. W uchwałach RWL i RWM przewidziano opłatę za przeprowadzenie egzaminów związanych ze stwierdzonymi różnicami w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie trwania studiów, co nie znajdowało oparcia w przepisach rozporządzeń z 2015 i 2018 r. Opłata ta funkcjonowała niezależnie od opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego. Możliwość pobierania takiej opłaty przyjęto

⁶² Regulamin odnosił się wyłącznie do ww. postępowań prowadzonych na WM.

⁶³ Uchwały Senatu nr 85/16, 16/17, 67/19 i 103/20.

⁶⁴ Różnie zorganizowana na poszczególnych wydziałach.

⁶⁵ Na WF, w odniesieniu do kierunku Analityka medyczna, od 1 października 2019 r. przedmiotowe zadania pracownika wprost wskazano w jego zakresie czynności.

⁶⁶ Dz. Urz. MF nr 15 poz. 84, dalej: Komunikat nr 23.

uprzednio w § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą⁶⁷, jednak zostało ono uchylone z dniem 31 sierpnia 2015 r. Przepisy rozporządzeń z 2015 i 2018 r. (odpowiednio § 4 oraz § 5) odnoszące się do kwestii przeprowadzania ww. egzaminów dotyczyły już tylko ich warunków i terminów.

(akta kontroli str. 653-658, 670-692, 714-717)

2.1. W oparciu o § 3 ust. 6 uchwały RWL nr 89/2015-2016⁶⁸, w którym przewidziano odpłatność za każdy z brakujących egzaminów bez względu na jego wynik, w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r., od dziewięciu osób pobrano łącznie 12.000 zł. Uchwałą RWL nr 393/2017-2018⁶⁹ zniesiono obowiązek uiszczania ww. opłaty (§ 1). Pobranych opłat nie zwrócono wnioskodawcom.

(akta kontroli str. 653-658, 664-667, 670-681, 810)

Dziekan WL wyjaśnił m.in., że przedmiotowe opłaty pobierane były na podstawie uchwał RWL, tj. zgodnie z wewnętrznymi przepisami. Po stwierdzeniu rozbieżności pomiędzy działaniami podejmowanymi na WL a rozporządzeniem z 2015 r., została wprowadzona nowa procedura, która nie zakładała pobierania ww. opłat.

(akta kontroli str. 803)

2.2. W oparciu o § 1 ust. 8 załączników do uchwał RWM nr 51/05/2013 oraz 64/06/2019 w których przewidziano odpłatność w wysokości 5 000 zł za egzamin, od 10 osób, w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 11 marca 2020 r. pobrano łącznie 50.000 zł. Uchwałą RWM nr 50/03/2020⁷⁰ wprowadzono nowy regulamin egzaminu nostryfikacyjnego na WM, w którym nie przewidziano już obowiązku uiszczania ww. opłat. Opłat pobranych przed egzaminem w 2020 r., tj. łącznie 30.000 zł nie zwrócono.

(akta kontroli str. 682-692, 698-701, 714-717)

Dziekan WM wyjaśnił m.in., że przedmiotowe opłaty pobierane były na podstawie uchwał RWL, tj. zgodnie z wewnętrznymi przepisami. Nie posiadano wiedzy o rozbieżnościach pomiędzy działaniami podejmowanymi na WL a rozporządzeniami z 2015 i z 2018 r., a gdy ją powzięto, to opłaty po egzaminie w 2020 r. zostały zwrócone.

(akta kontroli str. 882)

3. Po 1 października 2018 r., do końca okresu objętego kontrolą, na Uniwersytecie nie ustalono warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego, co było niezgodne z obowiązującym od ww. daty art. 327 ust. 6 Prawa o szkolnictwie wyższym. Przepis ten stanowi, że uczelnia ustala – a więc ma taki obowiązek, a nie możliwość – warunki i tryb ww. zwolnienia.

Rektor nie wyjaśnił dlaczego ww. regulacja nie została przyjęta, odsyłając ramowo do załączonych wyjaśnień dziekanów, którzy jednak również nie ustosunkowali się do tej kwestii.

(akta kontroli str. 819)

4. Wbrew obowiązkowi ujętemu w § 4 zarządzenia 13/19, na WL oraz WF do końca okresu objętego kontrolą, tj. do 30 września 2020 r. nie podjęto działań zmierzających do uchylenia wcześniejszych uchwał rad wydziałów dotyczących

⁶⁷ Dz. U. Nr 196 poz. 1168.

⁶⁸ Z 9 marca 2016 r.

⁶⁹ Z 18 września 2018 r.

⁷⁰ Z 11 marca 2020 r.

m.in. nostryfikacji dyplomów. Dotyczyło to: uchwały RWL z 9 marca 2016 r.⁷¹ zmienionej uchwałami z 8 marca 2017 r.⁷² i 18 września 2018 r.⁷³ oraz uchwały RWF z 11 stycznia 2017 r.⁷⁴ zmienionej uchwałą z 14 czerwca 2017 r.⁷⁵ Ponadto, § 2 ust. 1 załącznika do uchwały RWF z 23 października 2019 r.⁷⁶ był niezgodny ze zmienionym⁷⁷ § 1 ust. 1 załącznika do zarządzenia nr 13/19 albowiem przewidziano w nim, że wnioski o przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego składa się w Biurze Rektora (bezpośrednio) – zamiast za pośrednictwem właściwego dla danego kierunku studiów dziekanatu.

(akta kontroli str. 630-638, 653-658, 682-692, 727-741, 800-883)

Dziekani WL oraz WF przyznali, że nie podjęto działań zmierzających do uchylecia ww. uchwał i zadeklarowali, że zostanie to dokonane na najbliższych posiedzeniach rad wydziałów. Rektor przyznał, że uchwała RWF z 23 października 2019 r. była w tym zakresie błędna, podkreślając jednocześnie, iż według zapewnień Dziekan WF, postępowania były prowadzone zgodnie ze znowelizowaną procedurą opisaną w zarządzeniu nr 80/19 – co Dziekan WF potwierdziła w swych wyjaśnieniach⁷⁸.

(akta kontroli str. 800-883)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK,

Uwagi

nie formułuje uwag oraz wnosi o podjęcie działań w celu:

Wnioski

- 1) dostosowania treści regulaminów organizacyjnych Uniwersytetu oraz WL, WM, WF i WNoZ a także zakresów obowiązków pracowników tych wydziałów do wskazań punktu II.A.3. załącznika do komunikatu Ministra Finansów nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- 2) zwrotu osobom ubiegającym się o nostryfikację dyplomów nienależnie pobranych od nich opłat za przeprowadzenie egzaminów związanych ze stwierdzonymi różnicami w programie studiów, efektach kształcenia lub czasie trwania studiów,
- 3) ustalenia warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego, o których mowa w art. 327 ust. 6 Prawa o szkolnictwie wyższym,
- 4) uchylecia uchwał rad wydziałów dotyczących m.in. nostryfikacji dyplomów, o których mowa w § 4 zarządzenia nr 13/19.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁷¹ Nr 89/2015-2016.

⁷² Nr 140.2016-2017.

⁷³ Nr 393/2017-2018.

⁷⁴ Nr 67.

⁷⁵ Nr 213a.

⁷⁶ Nr 2/A.

⁷⁷ Przez § 1 zarządzenia Rektora nr 80/19 z 14 października 2019 r.

⁷⁸ Dokumentacja objęta badaniem nie pozwalała jednoznacznie zweryfikować obiegu dokumentów pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi UM.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 10 listopada 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Tomasz Juskiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz
p.o. Dyrektora

.....
podpis

.....
podpis